

KoiKoi: Barnekompendiet

1. Om kjønn hos Ankoi

Opptaksprøvene

Den første natten av KoiKoi samles alle av hvert kjønn for å holde MannRit, NukRit og KvinnRit. Din rolles kjønn ble avgjort på en av disse opptaksprøvene, eller vil bli det hvis rollen er barn.

Er du barn bør du før VelkomstRit gå til en voksen av kjønn du vil bli tatt opp i og si “Jeg vil slutte å være. Jeg vil at en kvinn/nuk/mann skal bli til.” Etter VelkomstRit er det vanlig at de voksne av samme kjønn møtes for å forberede nattens opptaksprøve.

Innholdet i disse er hemlig. Men de har til felles at barnet må demonstrere at de har viktige kjønnsspesifikke egenskaper, og at de voksne av kjønn må enes om at barnet hører hjemme hos dem.

Det er fullt mulig å mislykkes. Barnet som mislykkes kan prøve igjen ved neste KoiKoi, eller prøve å bli tatt opp i et annet kjønn på samme KoiKoi. I slike tilfeller holdes det ekstra opptaksprøver i løpet av den andre natten.

Elskere og fambytte

For nymann og nykvinn, eller de som mangler elsker, er KoiKoi den eneste anledningen til å finne nye elskere på to år.

Det forventes at du selv tar initiativ til å flørte og utforske mulige relasjoner - det er helt OK å flørte, og å ha seg, med flere under KoiKoi. Jevnaldrende venner og (ikke minst) søsken er viktige samarbeidspartnere her. Se kulturkompendiet for mer om flørt, kurtisering og å bytte fam.

Aldmann og aldkvinn er ofte mellommenn som hjelper de unge å finne seg en ny fam, enten de unge vil det eller ei. Det holdes **aldri** noe “rådsmøte” hvor de voksne i fellesskap planlegger fambytter på vegne av de unge - dette avtales mellom famen og den som vil reise med dem.

Relasjoner (bror/søster/mor/far) kan man få gjennom fødsel, eller gjennom adopsjon. Se: AdopsjonsRit. Det er vanlig å gjøre AdopsjonsRit for å få kabalen med fambytter til å gå opp.

Det kjønnseksklusive

Noen ting er forbeholdt bare et kjønn. Om noen av et annet kjønn gjør dette så sees det på som Ondt! Farlig! Feil!

Bare mann	Bare kvinn	Bare Nuk
Bære vann	Tenne bål	Gjøre SpåRit
Reise ut i krig	Føde og amme	Lede VelkomstRit og KoiRit
Være far	Være mor	Tar vare på ald

Det kjønntypiske

Mange ting er assosiert med et kjønn, men ikke forbudt for de andre kjønnene. I vår kultur er det for eksempel typisk mannlig å snekre og bygge ting ute, uten at det dermed er forbudt for kvinner å snekre eller påbudt for menn å samle på power tools. Ankois ideer om det kjønntypiske ser du i tabellen under.

Tenk på om du vil spille en “stereotyp” mann/kvinn/nuk, det motsatte, eller noe midt i mellom. Velg gjerne 1-3 ting fra din rolles kjønn i listen, og en ting fra et annet kjønn, som egenskaper ved din rolle. Er rollen din barn, leker du med egenskaper fra alle tre kjønn, men gjerne med kjønnene du ønsker å bli.

Typisk mannlig	Typisk kvinnelig	Typisk nuklig
Innadvendt og ettertenksom	Utadvendt og rask i replikken	Få ord, mer kroppsspråk.
Slåss med never	Slåss med ord	Slåss ved å skape frykt og usikkerhet
Gir aldri opp å gå mot målet, selv når han burde gitt opp for lengst.	Skjønner når det er på tide å gi opp et gammelt mål og heller finne et nytt.	Uklart hva som er målet og kan flyte gradvis over til nye mål.
Uttrykker følelser med få og korte ord. “Jeg er sint.”	Uttrykker følelser med mange og lange ord. “Det du sa nå gjorde meg veldig sint. Så sint at...”	Uttrykker følelser indirekte - gjennom kroppsspråk, fortellinger, symbolske handlinger.
Har seg med en kvinn	Snakker i detalj med andre kvinn om hvordan det var da hun hadde seg med en bestemt mann	Har de seg? Eller har de rit? (Nuk har kunnskap om måter å ha seg som er ukjente for mann og kvinn.)
Forpliktelse - “Det jeg må gjøre”	Handlinger - “Det jeg gjør”	Mysterier - “Der jeg er”
Utforsker nye jaktmarker.	Passer på at de faste stiene er i god stand.	Sår frø
Sterk og utholdende	Sterk og utholdende	Svak

Om kjønnene i hverdagen (bakgrunnsinformasjon)

På en typisk dag reiser man i mindre grupper ut av leiren for å skaffe mat. Hvem som skaffer mat sammen varierer, og bestemmes gjerne pragmatisk på morgenen ("Du, Kulp - skal vi fange fiskfisk i dag?"). Først når vinteren eller KoiKoi nærmerer seg, begynner man å planlegge for å tørke og bevare mat.

Kvinnkvinn med spebarn har barna med seg når de fisker, jakter småvilt og sanker. Det begrenser hvor effektive de kan være. Faren har et spesielt ansvar for å dele mat med sin søster og hennes spebarn (den praktiske årsaken til at det er viktig å ha en far), men andre i famen hjelper også til. Nykvinn og mannmann drar på de lengre ekspedisjonene. Nuknuk er oftere å finne ved eller nær leiren. Noen må beskytte de minste barna eller syke voksne mot ville dyr, og det er gjerne en nuk. Nuknuk på Koi har også en viktig oppgave i å ta vare på de ald som bor på Koi.

Det forventes at kvinn og mann har en elsker av motsatt kjønn, for å sikre at det blir født spebarn. Andre elskere av andre eller samme kjønn kommer i tillegg.

En typisk kvinn føder 4-7 spebarn i løpet av et liv. Bare halvparten av disse overlever til å bli voksne. Alle kjenner en kvinn som har dødd i barsel. Alle de eldre har opplevd å miste et spebarn. Dette er like vonde opplevelser for Ankoi som det er for oss.

NukNuk er først og fremst et *kjønn* - ikke et presteskap eller en shamanrolle. Som kjønn er de kjennetegnet av sine "to kwath" - at de blander sterkt maskuline og sterkt feminine trekk i ulik grad, eller at de er androgyne, hverken maskuline eller feminine. Stereotypet ses de på som velegnede til omsorg og åndelige sysler. Det er mest nuk som driver helbredelse.

Mann og kvinn kan tolke gjærtegn de ser (en fugl flyr opp fra stien - god jakt denne veien!), men å gjøre rit for spå i fremtiden er eksklusivt nuk-kunnskap. Nuknuk spår på mange ulike måter. Det er vanlig å tegne kwath på knokler, kaste knoklene opp i vinden, og spå ut fra hvordan de lander. Når famen skal bytte leirsted gjør famens nuk Store SpåRit for å se den beste retningen å reise i - veien leses i linjene på leveren til et ofret dyr.

Voldtekt og seksuell trakkasering finnes ikke blant Ankoi. To stykker har seg bare når det er tydelig at begge vil det. (Denne regelen gjelder også off.)

Hvem går til hvilket rit?

Barn har vanligvis ikke adgang til KoiKoi. De er på Utkoi, en halv dagsreise unna Koi, hvor de passes av en gruppe aldmann og aldkvinn, mens resten av famen er på KoiKoi. Først når et barn er klart til å "slutte å være" (bli voksen) får det komme til KoiKoi.

Spiller du barn, så er dette ditt første KoiKoi, og du må snarest bestemme deg for om du vil gå til MannRit, KvinnRit eller NukRit.

Rollene som kvinn og mann er sterkt knyttet til rollene som mor og far:

- De som går til kvinnrit er de som ser fram til å føde og amme. Kvinnens stereotype rolle som det snakkesalige midtpunktet i en fam spiller også inn.
- De som går til mannrit ser frem til å spille en viktig rolle i livet til sine søstre og deres barn. Krigerrollen er også et aspekt her.

De som går til nukrit er de som:

- a) ikke føler seg hjemme i mann- eller kvinn-kjønn
- b) er spirituelle og/eller gale
- c) ser frem til å hjelpe syke og gamle.

Planlegger du å gå til nukrit, må du ha med deg en gjenstand som er det kjæreste rollen din har.

Bildet på forsiden er hentet fra:

<http://www.colorkiddo.com/traditional-african-mask-for-holiday-kwanzaa-coloring-page/>